

Nacionalinės tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos (NTAKK) 2017 metų veiklos ataskaita

Nacionalinė tabako ir alkoholio kontrolės koalicija (NTAKK) yra juridinius asmenis vienijanti asociacija, kurios pagrindinis tikslas – mokslo įrodymais grindžiamos tabako, alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų, azartinių lošimų bei priklausomybės sutrikimų kontrolės politikos formavimas bei įgyvendinimo priežiūra. Organizacija kartu su nariais ir tarptautiniais partneriais įgyvendina prevencijos projektus, tyrimus, užsiima šios srities informacijos sklaida, konsultuoja veiksmingos kontrolės politikos klausimais.

NTAKK yra Europos rūkymo prevencijos tinklo (*European Network for Smoking Prevention – ENSP*), Partnerystės be tabako (*Smoke Free Partnership – SFP*), Europos alkoholio politikos aljanso (*European Alcohol Policy Alliance – Eurocare*), Šiaurės alkoholio ir narkotikų politikos tinklo (*Nordic Alcohol and Drug Policy Network – NordAN*), Tabako kontrolės pagrindų konvencijos aljanso (*Framework Convention Alliance for Tobacco Control – FCA*), Pasaulinės federacijos prieš narkotikus (*World Federation Against Drugs – WFAD*), Europos vaisiaus alkoholinio sindromo aljanso (*European Fetal Alcohol Spectrum Disorders Alliance – EUFASD*), Europos jaunimo alkoholio politikos tinklo (*Alcohol Policy Youth Network – APYN*), Europos priklausomybių draugijų federacijos (*European Federation of Addiction Societies – EUFAS*) narė. 2017 m. tęsėsi bendradarbiavimas su šiomis organizacijomis, dalyvauta jų organizuojuose renginiuose, rengtos bendros pozicijos ir kt. 2017 m. tapome *European Center for Monitoring Alcohol Marketing (EUCAM)* nariais.

2017 m. pabaigoje NTAKK vienijo 32 organizacijas. Per 2017 m. prie koalicijos prisijungė Jaunųjų psichiatrų asociacija <https://www.jauniejiapsichiatrai.lt/> ir Priklausomybės ligų specialistų asociacija <http://www.prik.lt/plsa/>. Bendras organizacijos narių skaičius sumažėjo lyginant su 2016 m., nes dalis organizacijų pasirinko likti ne balsuojančiais nariais, bet partneriais. 2017 m. organizacija turėjo 12 partnerių. 2017 m. buvo pasirašyta 1 savanorystės sutartis su NTAKK. Iš viso NTAKK turi 17 savanorių.

Veikla tabako, alkoholio, narkotikų ir azartinių lošimų kontrolės politikos srityje:

- 2017 m. buvo tęsiamas Lietuvos Respublikos Seimo narių reitingavimas alkoholio ir tabako kontrolės politikos formavimo srityje. Šios veiklos tikslas – įvertinti LR Seimo narių balsavimus, siekiant sumažinti alkoholio ir tabako vartojimą ir jų sukeltą neigiamą pasekmę Lietuvoje. Šis reitingas paremtas viešai skelbiama LR Seimo narių balsavimo

statistika, o reitingo sudarymo metodika vienodai pritaikyta visiems vertinamos kadencijos LR Seimo nariams. 2017 m. buvo renkama naujos kadencijos Seimo balsavimų statistika, analizuojami surinkti duomenys ir atnaujinta reitingo sudarymo metodika. Reitingo skaičiavimo metodika ir skaičiavimai skelbiami NTAKK interneto svetainėje. Daugiau informacijos: <https://www.ntakk.lt/politiku-reitingas/politiku-reitingai-2016-2020/>

- 2017 m. NTAKK dalyvavo ir skaitė pranešimus valstybės institucijų ir NVO organizuojuose nacionaliniuose ir savivaldos renginiuose, konferencijose, seminaruose, darbo grupėse ir kt.
 - 7th *European Conference Tobacco or Health (ECTO) Porte* (Portugalija) kovo 22-25 d.;
 - Tarptautinis seminaras „Nuolatinė alkoholio našta Vidurio ir Rytų Europoje: naujausi duomenys ir matavimo problemos“ Vilniuje balandžio 24-26 d.;
 - *ENSP International Conference on Tobacco Control* Atėnuose birželio 21-23 d.;
 - *SFP High Level Conference on Illicit Tobacco Trade and Coalition Meeting* Briuselyje birželio 27-28 d.;
 - Konferencija *Effective approaches to prevent alcohol and drug abuse among women and to support dependent women* Sankt Peterburge, lapkričio 20 d.;
 - *Addictions* konferencija, TWIST projekto ir EUFAS valdybos susitikimai Lisabonoje spalio 24-26 d.;
 - Metinė NordAN konferencija „*Alcohol across borders*“ Taline spalio 28-29 d.;
 - Tarptautinio Europos rūkymo prevencijos tinklo (ENSP) susitikimas „*Capacity Building Event and Network Meeting*“ Taline lapkričio 14-15;
- NTAKK dalinasi tarptautine ekspertine pozicija su Europos Parlamento nariais iš Lietuvos dėl Audiovizualinių medijų paslaugų direktyvos peržiūrėjimo.
- Koordinavome Lietuvos organizacijų ir tarptautinės bendruomenės kreipimąsi į LR Seimą ir Vyriausybę dėl alkoholio kontrolės priemonių palaikymo. Daugiau informacijos: <https://www.ntakk.lt/kreipimaisi-palaikant-lr-vyriausybes-siulomoms-alkoholio-kontroles-politikos-priemonems/>.
- Dalyvavome LR Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdžiuose, susitikimuose su Sveikatos apsaugos ministerija, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentu, Valstybinių psichikos sveikatos centru, svarstant klausimus susijusius su psichoaktyviųjų medžiagų ir lošimų kontrolės politika.
- Dalyvavome susitikime (vasario 17 d. ir kovo 2 d.) su Europos komisija, dėl planų atnaujinti Europos *Alcohol and Health Forum*. 2016 m. Europos nevyriausybinės organizacijos paliko Forumą dėl neefektyvaus Forumo darbo ir bendradarbiavimo su alkoholio pramone. Susitikimai buvo organizuojami siekiant sukurti naują Forumo struktūrą ir veiklos kryptis, kurios atitiktų Europos NVO lūkesčius;

- Parengta su tarptautinėmis organizacijomis (SFP ir ENSP) suderinta NTAKK nuomonė Europos komisijos konsultacijai dėl tabako produktų „Track and tracing“ sistemų įgyvendinimui pagal Tabako produktų direktyvą;
- Parengta su tarptautinėmis organizacijomis (SFP ir ENSP) suderinta NTAKK nuomonė EK organizuotoje viešoje konsultacijoje dėl Tabako mokesčių direktyvos;
- Kartu su LR Seimo Sveikatos reikalų komitetu, Sveikatos apsaugos ministerija, Narkotikų tabako ir alkoholio kontrolės departamentu, Nacionaline sveikatos taryba parengėme ir išplatinome Poziciją dėl tabako kontrolės politikos formavimo apsaugojimo nuo tabako pramonės, vėliau iniciatyvą pristatėme tarptautinėse tabako kontrolės ekspertų platformose (SFP, ENSP) ir 7th ECTOH *Conference on Tobacco or Health* Porte kovo 22-25 d.
- Kauno visuomenės sveikatos taryboje buvo deleguotas NTAKK atstovas.
- 2017 m. buvo tęsiama tarpdisciplininės priklausomybių srityje dirbančių šalies ekspertų grupės veikla. Pristatyta ir viešinta pozicija apie tai, kad „Terapija ilgai veikiančiais veikimo vaistais Torpedo“ taikoma galimai pažeidžiant LR teisės aktus, nes nėra nei tokio registruoto vaisto nei standartizuotos procedūros. Sveikatos apsaugos ministerijai pateikėme siūlymą sukurti darbo grupę, kuri parengtų Priklausomybės ligų konsultantų veiklos aprašą, taip didinant pagalbos priklausomiems nuo alkoholio asmenims prieinamumą. Dalyvavome SAM sudarytoje darbo grupėje „Priklausomybės ligų konsultantų veiklos modelio parengimas“. Dalyvavome NTAKD suburtų darbo grupių, skirtų priklausomybių gydymo sistemos tobulinimui veikloje.
- Dalyvavome NTAKD inicijuotoje NVO platformos darbo grupės žalos mažinimo ir žemo slenksčio paslaugų teikimo klausimais, skirtos spręsti problemas susijusias su narkotinių medžiagų, tabako ir alkoholio vartojimu, veikloje.
- NTAKK teikė komentarus, pastabas ir atsiliepimus daugumai 2017 m. svarstytų alkoholio, tabako, kitų psichoaktyviųjų medžiagų, azartinių lošimų kontrolę reglamentuojančių įstatymų pataisų, kreipėmės dėl pakeitimų dokumentuose ir procedūrose:
 - Kreipėmės į Sveikatos apsaugos ministeriją išdėstydami poziciją dėl „Gydymo metodo „Terapija ilgai veikiančiais veikimo vaistais Torpedo taikymo“.
 - Kreipėmės į LR Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigą dėl nepilnamečių panaudojimo azartinių lošimų reklamoje.
 - Kreipėmės į LR Kultūros ministeriją ir Kultūros, audiovizualinių reikalų ir autorių teisių atašė dėl oficialios Lietuvos pozicijos dėl AVMSD.
 - Kreipėmės į Sveikatos reikalų komitetą dėl LR Alkoholio kontrolės įstatymo projektų Nr. XIIP-4096, XIIP-4097, XIIP-4098, XIIP-4099, XIIP-4437.
 - Kreipėmės į LR Seimo narius dėl LR Alkoholio kontrolės įstatymo projekto Nr. XIIP-4096.

- Kreipėmės į LR Seimo Sveikatos reikalų komitetą, LR Seimo kontrolierių įstaigą, Lietuvos sveikatos apsaugos ministeriją, Valstybinę akreditavimo sveikatos priežiūros veiklos tarnybą, Kalėjimų departamentą prie LR Teisingumo ministerijos dėl benzodiazepinų grupės preparatų skyrimo ir vartojimo.
- Kreipėmės į Sveikatos apsaugos ministeriją dėl specializuotų parduotuvių ir licencijavimo (Vyriausybės programos 49.2 nuostata).
- Kreipėmės į LR Seimo Sveikatos reikalų komitetą dėl neblaivumo (girtumo) tikrinimo darbe.
- Kreipėmės į ŽET, LRT Taryba, NTAKD ir kt. dėl radijo laidos apie kanapes.
- Kreipėmės į Europos Komisijos Sveikatos komisarą, Sveikatos apsaugos ministeriją ir Sveikatos apsaugos atašė dėl struktūrinės paramos ENSP tinklui.
- NTAKK valdybos nariai ir narių atstovai alkoholio, tabako, narkotikų ir lošimų priežiūros klausimus komentavo žiniasklaidoje (televizijos ir radijo laidose, bendroje, elektroninėje žiniasklaidoje, socialiniuose tinkluose), pranešimuose spaudoje, pvz.:
 - <https://www.ntakk.lt/lietuvos-ukis-ant-alkoholio-pramones-ados/>;
 - <https://www.ntakk.lt/kaip-s-kacas-mokslininkams-dirigavo/>;
 - <https://www.ntakk.lt/nori-maziau-geriancios-lietuvos-esi-radikalas-talibanas-ir-truputi-kanibalas/>
 - <http://eucam.info/2017/04/03/alcohol-advertising-control-developments-in-lithuania/>
 - <http://www.bernardinai.lt/index.php/straipsnis/2017-05-24-islandijos-konsensusas-del-sveiko-ir-blaivaus-jaunimo/159791>

Administracinė organizacijos vystymo veikla.

- Palaikėme organizacijos narių informavimą, komunikaciją ir diskusijas aktualiais klausimais.
- Buvo surengtos dvi NTAKK konferencijos 2017-01-28 ir 2017-12-08.
- Atnaujinta organizacijos informacija skaidrumo [registre](#).